

INSTITUT ZA ORGANSKU KEMIJU I BIOKEMIJU

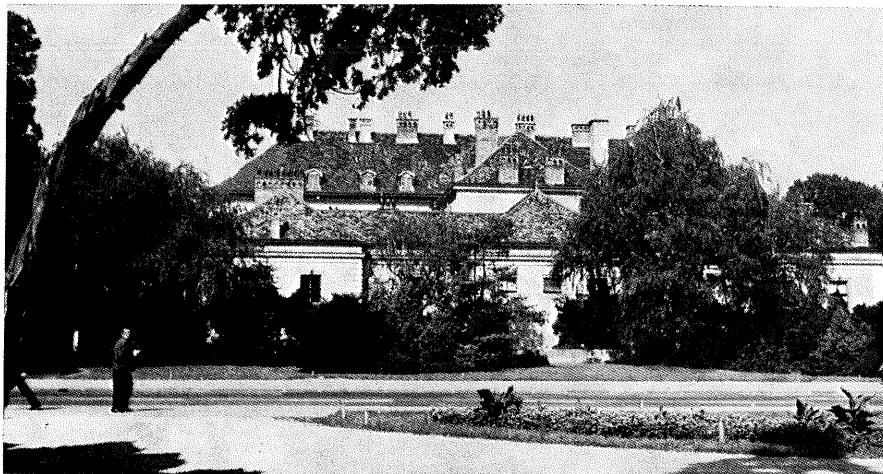
Od 1874. do 1919. godine postoji na Sveučilištu jedinstveni kemijski laboratorij za sve potrebe sveučilišne nastave u tom razdoblju. Osnivanjem Tehničkog, Medicinskog i Poljoprivredno-šumarskog fakulteta nastaju i novi kemijski odjeli, koji su zbog politike financiranja Sveučilišta nakon 1918, s jedne strane, a zbog sve većeg broja studenata u praktikumima, s druge, primorani da osnivaju posebne zavode (iz anorganske, analitičke, organske kemije itd.). Taj proces organizacionog izdvajanja manjih laboratorija i zavoda, potican uvijek istim uzrocima, teče do šezdesetih godina. Tako, na primjer, zavodi za organsku kemiju i biokemiju Prirodoslovno-matematičkog, Tehnološkog, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta nastaju 1874, 1918, 1919, 1922, 1941, 1946. i 1955. g. te već 1960. godine održavaju predavanja i vježbe iz svoje discipline za ukupno 2000 slušača. Analogno opterećenje podnose i zavodi ostalih kemijskih disciplina.

Kemija je jedina znanstvena disciplina na Sveučilištu koja buhvaća obaveznu teorijsku i praktičnu nastavu za sve studente sa šest velikih fakulteta. Zato na Sveučilištu dvadesetak zavoda za kemiju, stvorenih iz spomenutih razloga, ostaje jedino moguće rješenje sve dotle dok ti fakulteti ne budu imali istu lokaciju. Međutim, upravo taj broj kemijskih zavoda neupućeni već niz godina navode kao primjer, tobože, loše organizacije sveučilišne kemijske nastave.

Bez investicija i bez izgradnje suvremenih laboratorija na jednoj lokaciji, ti su zavodi našli jedino moguće poboljšanje u koordinaciji znanstvenog rada, pa je Sveučilišni savjet i pristupio osnivanju sveučilišnih instituta s takvom zadaćom.

Prema Odluci o osnivanju koju je Sveučilišni savjet donio 9. veljače 1960, Institut za organsku kemiju i biokemiju Sveučilišta koordinira znanstveni rad u organskoj kemiji i biokemiji na cijelom Sveučilištu, pa svi istoimeni zavodi Tehnološkog, Prirodoslovno-matematičkog, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta ujedinjuju svoj znanstveni rad preko njega. Kako je on osnovan upravo u vrijeme formiranja republičkih i saveznih fondova za znanstveni rad, odlučeno je također da on u ime dvadesetak fakultetskih kemijskih zavoda koordinirano postavlja fondovima zahtjeve za nabavu instrumenata i financiranje znanstvenog rada.

Danas Institut za organsku kemiju i biokemiju Sveučilišta ima svoju Radnu zajednicu (52 člana, predsjedj. Marijan Lačan – Biotehnoški odjel, Tehnološki fakultet) koja obuhvaća nastavno osoblje spomenutih zavoda i 5 honorarnih asistenata namještenih iz sredstava koja osigurava Sveučilište kao financijsko učešće u znanstvenom radu, Upravni odbor (predsjedj. Viktor Hahn – Tehnološki fakultet) i Znanstveno vijeće (predsjedj. Mihovil Proštenik – Medicinski fakultet). Direktor je sada Krešimir Balenović – Prirodoslovno-matematički fakultet. Institut nema još izgra-

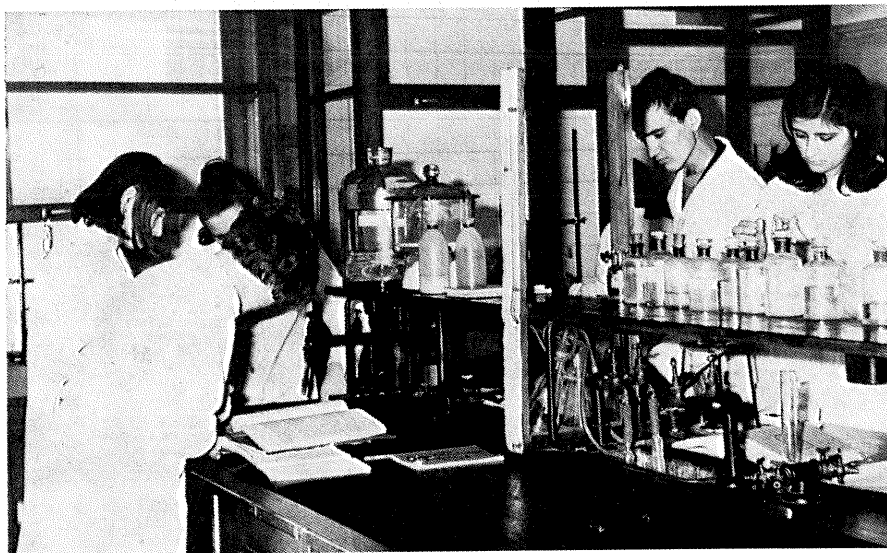

ZAVOD ZA ORGANSKU KEMIJU I BIOKEMIJU PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKOG
FAKULTETA

đene laboratorije, za koje je već pred više godina izrađen plan izgradnje i zajednička lokacija. Znanstveni rad Instituta odvija se zbog toga u fakultetskim zavodima, obuhvaćenim Odlukom o osnivanju Sveučilišnog instituta za organsku kemiju i biokemiju, preko pojedinih odjela. Tako npr. Odjel za biokemiju uspješno razvija svoju znanstvenu djelatnost u Zavodu za kemiju Medicinskog fakulteta, Odjel za sintetsku organsku kemiju djeluje u okviru Zavoda za organsku kemiju Tehnološkog fakulteta, a Odjel za prirodne spojeve u okviru Zavoda za organsku kemiju i biokemiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, itd. Takva organizacija znanstvenog rada omogućila je intenzivno povezivanje nastavnog i znanstvenog rada na području organske kemije Sveučilišta uz najmanje moguće troškove.

Osnovni zadaci Instituta jesu: znanstveni rad iz područja organske kemije i biokemije, sudjelovanje u školovanju znanstvenog kadra (diplomski radovi, različiti oblici postdiplomske nastave, doktorati i tečajevi za specijalizaciju), suradnja s privrednim i drugim organizacijama na primjeni znanstveno-istraživačkog rada u praksi.

Kao naročito vrijednu aktivnost Instituta, u smislu Odluke o osnivanju, treba označiti organizaciju III stupnja nastave iz organske kemije i biokemije, koja je dobila potpuno međufakultetski karakter i jedinstvena je za cijelo Sveučilište. Savjet Instituta je administrativnu stranu te nastave povjeravao Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a plan i program nastave izradilo je Znanstveno vijeće Instituta. Ta je nastava dvogodišnja, broj polaznika 15–20. Sve troškove kotizacije (2.000 n din) za svoje stipendiste i asistente Institut je iz svojih skromnih dotacija doznačivao Prirodoslovno-matematičkom fakultetu.

NA RADU U LABORATORIJU ZA ORGANSKU KEMIJU

Institut je upućen gotovo isključivo na sredstva iz fondova za naučni rad. Ta sredstva Institut dobiva sudjelovanjem u natječajima za raspisane projekte i pojedine teme. Na isti je način dobio i opremu u obliku bespovratnog financiranja i u obliku zajma. Sveučilište je omogućilo takvo financiranje svojim redovitim godišnjim učešćem.

Rezultate znanstvenog rada suradnici objavljuju u znanstvenim časopisima. Osim toga, Institut predaje obavezni broj primjeraka elaborata o rezultatima rada na temi prema ugovoru s Fondom za naučni rad. Od osnutka Instituta suradnici Instituta objavili su 80 znanstvenih radova, 10 doktorskih i 15 magistarskih radova. Potpunu bibliografiju radova Institut redovito objavljuje u svojim godišnjim izvještajima.

Pregled radova na znanstvenim temama i njihovo financiranje prikazuje ova tabela:

Davalac sredstava	broj tema	završeno	objavljeno	u radu
Savezni fond	10	5	5	5
Republički fond	35	10	10	25
Sveučilište u Zagrebu				
a) ugovor	1	1	1	
b) učešće	45	15	15	30

Odlukom o osnivanju sveučilišnih instituta stvorena je na Sveučilištu prvi put neophodna baza za nabavu suvremene opreme koju znanstveni rad zahtijeva. Institut je dosada sklopio ugovore sa Saveznim i Republičkim fondom za znanstveni rad za nabavu uvozne opreme u ukupnom iznosu od 900.000 n din: